

 משטרת ישראל נוהל מבצעי		
פרק נהלים מבצעיים הפס"ז	הטיפול המשטרתי בהפרות סדר	היחידה המוציאה את הנוהל מטא"ר/מ/חטיבת המבצעים/מחלקת חרום מספר הנוהל 90.221.111.001
תאריך עדכון: 01.09.2014	תאריך תוקף: 01.09.2018	-שמור-

1. כללי:

א. רקע:

- 1) זכות ההפגנה היא חלק מזכויות היסוד של האזרח בישראל. זכות זו נמנית, לצד הזכות לחופש הביטוי או מכוחה, עם הזכויות המעצבות את המשטר בישראל כמשטר דמוקרטי. עם זאת, ככל זכות יסוד, אין זכות ההפגנה מוחלטת אלא יחסית.
- 2) המשטרה נדרשת במסגרת מילוי תפקידיה עפ"י החוק, לשמור על הסדר הציבורי, ביטחון הנפש והרכוש, תוך הקפדה על קיום זכויות היסוד של הפרט.
- 3) לשם מילוי תפקידיה, על המשטרה לאזן בין רצון משתתפי ההפגנה להביע השקפותיהם, לבין שמירה על הסדר והביטחון, תוך מימוש זכויות היסוד של הפרטים שאינם משתתפים בהפגנה.
- 4) בהיערכות המבצעית ובטיפול המשטרתי בהפגנות, יש לשקול את המאפיינים המיוחדים של כל הפגנה והתפתחויות שעלולות להתרחש במהלכה.
- 5) שעה שקיים חשש במידה קרובה לוודאות לפגיעה חמורה באינטרס הציבורי, לסדר והביטחון, נסוגה זכות ההפגנה מפניו וניתן להגבילה ובמקרים מסוימים למונעה בכלל.

ב. הגדרות:

- 1) **הפגנה** - בנוהל זה תהא משמעות המונח "הפגנה" אחת מארבע ההגדרות בסעיפים 2-4 שלהלן.
- 2) **אסיפה** - חמישים איש או יותר, שהתקהלו תחת כיפת השמים כדי לשמוע נאום או הרצאה על נושא בעל עניין מדיני או כדי לדון בנושא כזה.
- 3) **תהלוכה** - חמישים איש או יותר, המהלכים יחד או המתקהלים כדי להלך יחד ממקום למקום, בין שהם בתנועה ממש ובין אם לאו, בין שהם ערוכים בצורה כלשהי ובין אם לאו.
- 4) **משמרת מחאה** - כל התקהלות אחרת של אנשים שנועדה לבטא מחאה והיא איננה "אסיפה" או "תהלוכה" או "הפרת סדר בתנועה" כהגדרתן דלעיל.
- 5) **התקהלות אסורה** - שלושה אנשים לפחות שנתקהלו לשם עבירה או שנתקהלו למטרה משותפת, ואפילו כשרה, ומתנהגים באופן הנותן לאנשים שבסביבה יסוד סביר לחשוש שהמתקהלים יעשו מעשה שיפר את השלום, או שבעצם התקהלותם יעוררו אנשים אחרים ללא צורך וללא עילה מספקת להפר את השלום.
- 6) **הפרת סדר בתנועה** - פעולת מחאה תוך כדי נסיעה ברכב באופן הגורם לשיבושי תנועה ולהפרות סדר.
- 7) **התפרעות** - התקהלות אסורה שהתחילו לבצע את מטרתה בהפרת השלום שיש בה כדי להטיל אימה על הציבור.

90.221.111.001	-שמור-	הטיפול המשטירי בהפרות סדר	נהלי משטרת ישראל - נוהל מבצעי
----------------	--------	---------------------------	-------------------------------

8) ציר חיוני – בנוהל זה תהא משמעות המונח "ציר חיוני" אחת מאלה:

(א) "דרך מהירה" כהגדרתה בפקודת התעבורה.

(ב) כביש עירוני או כביש בינעירוני, שיש לו נפח תנועה גדול ללא ציר אלטרנטיבי בנפח תנועה דומה.

(ג) כביש עירוני או כביש בינעירוני, המוביל למוסדות שלטון מרכזיים, לבתי חולים או לשירותי חירום והצלה אחרים וכיו"ב, ללא ציר אלטרנטיבי המאפשר נגישות דומה לאתרים אלה.

9) נשק קר – לרבות סכין, פגיון וגרזן.

ג. הנחות יסוד:

1) הפס"ד במגזרים השונים מתפתחות ברמות חומרת שונות כתוצאה מתמורות, שינויים ותחושות קיפוח על רקע מדיני, פוליטי, דתי, לאומי חברתי.

2) קיום מכניזם במ"י העוקב אחר השינויים, יאפשרו למשטרה מתן התראה והערכות מקדימה/מבצעית.

3) זיהוי מקדים של המניעים ומוקדי הכוח יהוו את הבסיס לביצוע פעילות מניעה ממוקדת של מ"י.

4) הפרות הסדר יושפעו מהרקע, מאפייני האוכלוסייה, היקפי האוכלוסייה והתנהגות במהלך ההפס"ד.

5) המענה המבצעי להפס"ד מחייב מתן רגישות לטיפול ומפירי הסדר ומאידך אסרטיביות בהשבת הסדר על כנו ואכיפת החוק.

6) מורכבות במענה המבצעי מחייבת הערכות סד"כ המשטרה בצורה אורגנית והומוגנית ע"ב מבנים אורגניים ייעודים להפס"ד-90.221.111.001 מפקדות משימתיות.

7) הכוחות יצוידו ברמות מיגון אישי ואמצעים לפיזור הפגנות לכלל מדרגי ההפס"ד.

ד. הנחות עבודה למענה מבצעי:

1) הידברות לפני ותוך כדי הפגנה הינה חלק מהמענה המבצעי.

2) ביצוע פעולות הידברות מקדימות ישפיעו על רמת חומרת ההפס"ד והיקף המשתתפים בו.

3) מערך הכוחות לטיפול בהפס"ד יתבסס על פריסה ארצית.

4) הרכב ומבנה הכוחות להפס"ד יתבסס על כוחות ייעודיים אורגנים שהוכשרו לטיפול בהפס"ד.

5) מבנה וארגון מפקדות משימתיות להפס"ד יאפשר עצמאות וגמישות מבצעית ע"פ נוהל 90.221.111.002.

ה. מאפייני הפגנות ומדרגי ההפס"ד:

1) מדרג א' – הפגנות שקטות

(א) אסיפה או תהלוכה הפועלת בהתאם לתנאי הרישיון ואינה מלווה בהפרות סדר.

90.221.111.001	-שמור-	הטיפול המשטירתי בהפרות סדר	נהלי משטרת ישראל - נוהל מבצעי
----------------	--------	----------------------------	-------------------------------

ב) אסיפה או תהלוכה בלתי חוקית (שלא ניתן לה רישיון, או החורגת מתנאי הרישיון שניתן לה) אולם המפגינים אינם גורמים להפרעה לשגרת החיים, לרבות תוך שימוש באמצעים המשבשים את התנועה.

ג) משמרת מחאה שאיננה כרוכה בהפרות סדר.

2) מדרג ב' – הפרות סדר קלות

הפגנות המתאפיינות באי ציות להוראות שוטרים הנדרשות לשמירה על שלום הציבור והסדר הציבורי, או בהפעלת התנגדות פסיבית לפעולות השוטרים לפינויים מהמקום.

3) מדרג ג' - הפרות סדר קשות

א) הפגנות הכרוכות באי ציות להוראות השוטרים הניתנות לצורך שמירה על שלום הציבור והסדר הציבורי, שמתקיים בהם אחד מאלה:

(1) המפגינים מתנגדים באלימות לפעולות המשטרה לפיזור ההפגנה, באופן העלול לגרום לחבלות בגוף או נזק רב לרכוש.

(2) המפגינים מתנהגים באלימות חמורה בהיקף נרחב כלפי הכוח המשטירתי הפועל לפיזור ההפגנה.

(3) המפגינים מתנהגים באלימות כלפי הציבור, באופן העלול לגרום לחבלות בגוף או לנזק חמור לרכוש.

(4) המפגינים מתנגדים באלימות לפעולות השוטרים לפיזור ההפגנה, וקיים חשש ממשי לחסימת צירים חיוניים ו/או, חסימת גישה למוסדות שלטון מרכזיים.

4) מדרג ד' - הפרות סדר קשות (כולל שימוש בנשק קר)

המפגינים מתנהגים כמפורט ברמה ג' כשבמסגרת התנגדותם לפיזור ההפגנה הם עושים שימוש בנשק קר, כגון אבנים, דוקרנים, סכינים וכד'.

2. מטרת הנוהל:

קביעת התפיסה המבצעית הכוללת והמענה המבצעי של מ"י לטיפול בהפרות סדר.

3. השיטה כללי:

א. היערכות להפרות סדר בהפגנות תבצע על פי העקרונות הבאים:

- 1) פעילות מודיעינית - איסוף, ניתוח והערכת נתונים.
- 2) ביצוע הערכת מצב בין גורמי אג"ם, את"ן, אח"מ.
- 3) היערכות מבצעית מוקדמת.
- 4) קביעת מאפייני הפרות הסדר ורמת האיום.
- 5) אופן הטיפול המשטירתי במקום ההפגנה – סמכויות והפעלת אמצעים.
- 6) קביעת עקרונות לפיזור ההתפרעות בשיתוף כלל הגורמים.

90.221.111.001	-שמור-	הטיפול המשטירתי בהפרות סדר	נהלי משטרת ישראל - נוהל מבצעי
----------------	--------	----------------------------	-------------------------------

- (7) קביעת מצבי הפעלה לפיזור ההמון.
- (8) קביעת האמצעים לשימוש כנגד המתפרעים.
- (9) קביעת הרכב הסד"כ שיטפל באירוע תחנה, מפקדה, מפקדת על.
- (10) ביצוע הכשרות, אימונים, תרגילים ומודלים.
- (11) אופן הטיפול המשטירתי במשמרות מחאה שאינן חייבות ברישיון, מול בתיאם של עובדי ציבור.
- (12) אופן הטיפול החקירתי והתביעה בהפרות סדר בהפגנה.
- (13) שילוב מערך התיעוד בהפס"ד.

4. פירוט השיטה

א. עמ"ט לקראת היערכות מבצעית

- (1) עבודת מטה מקדימה באירוע מתוכנן - ההכנות להיערכות ועבודת המטה המקדימה לקראת האירוע ותקיים בהתאם לנוהל 90.221.016 - "היערכות מ"י באירועים המוניים".
- (2) בהתאם להערכת המצב ומדיניות הפיקוד תתבסס ההיערכות המבצעית על המרכיבים הבאים או בחלקם:
 - (א) ריכוז סד"כ ואופן הפעלתו - יוכנו כוחות שיופעלו בהתאם לרמת "הפרת הסדר" שנקבעה בהערכת המצב, בהתאם למאפייני ההפגנה ולמידת הסיכון הצפוי לביטחון הציבור, לשוטרים ולסדר הציבורי. כוחות והעתודות זמינות בתחומי סד"כ יכללו מערכי: תנועה, אבטחה, חקירות, מודיעין, בילוש, מעצרים, יח' מיוחדות וצוות מו"מ.
 - (ב) בהכנת הכוחות והאמצעים יש לשקול אפשרות להתפתחות בלתי צפויה של רמות הפרות הסדר והאלימות מצד המפגינים ולמתן מענה מבצעי הולם לכך.
 - (3) בתכנון המבצעי תינתן עדיפות להפעלת כוחות אורגניים להפס"ד כגון: מפקדות על, מפקדות משימתיות, לבנות, יח' יסמ"ג.
- (4) הנצחה ותיעוד:
 - (א) צוות התיעוד - יהווה חלק בלתי נפרד מההיערכות המבצעית להפס"ד, התיעוד יבוצע ע"י מי שהוסמך לכך, ע"י אג"מ מטא"ר.
 - (ב) תפקידי צוות התיעוד:
 - (1) איסוף תשתית ראייתית כנגד מפירי הסדר.
 - (2) עזר לצרכי הסברה.
 - (3) כלי לצורך תחקור מבצעי והפקת לקחים.
 - (ג) צוות הנצחה - יקבעו צוותי אח"מ להנצחה זמינים ביחידות עם ציוד הנצחה לצורך תיעוד העבירות והעבריינים בשרשרת המעצרים.
 - (ד) בכל מקרה תתבצע פעילות רישום ותיעוד הטיפול המשטירתי בהפגנות בהתאם לפקודת המשטרה 14.02.10.

90.221.111.001	-שמור-	הטיפול המשטירי בהפרות סדר	נהלי משטרת ישראל - נוהל מבצעי
----------------	--------	---------------------------	-------------------------------

(5) שימוש במערכת כריזה:

- (א) שימוש במערכת הכריזה ייעשה לצורך מתן הודעה למפגינים על פעילות בלתי חוקית הנעשית על ידם והוראת התפזרות.
- (ב) כמו כן יעשה שימוש במערכת הכריזה לצורך מתן אזהרה למפגינים על כוונה לעשות שימוש באמצעי כלשהו לצורך פיזור (כתנאי מוקדם להפעלת האמצעי).
- (6) תקשורת – יעשה שימוש באמצעי תקשורת ובהם רדיו, טלוויזיה ועיתונות ע"י דוברים במחוזות וזאת על מנת להעביר מסרים, הוראות והנחיות המשטרה לציבור בנוגע להפגנה.
- (7) תיקי שטח – יוכנו תיקי שטח המתייחסים לאתרים קבועים המשמשים להפגנות כגון קריית הממשלה בירושלים, בית רוה"מ, ככר המדינה, כנסת וכו'.
- (8) תאום מוקדם - יתבצע תאום מוקדם עם מחוזות/ יחידות שכנות וגורמי סיוע אזרחיים (כב"א, מד"א רשויות מקומיות וכו').
- (9) הגעת מפגינים עם נשק-החשש לפגיעה בשלום הציבור ובטחונו כתוצאה מנשיאת נשק במהלך הפגנות הינו חשש ממשי על רקע התלהטות רוחות. לכן, מניעת הגעת מפגינים עם נשק תבצע על פי העקרונות הבאים:
- (א) המשטרה רשאית לקבוע בתנאי הרישיון להפגנה תנאי האוסר נשיאת נשק, אולם יחד עם זאת, עליה להביא את דבר האיסור לידיעת הציבור הרחב, באמצעות התקשורת, ולהיערך לוגיסטית להפקדת הנשק ושמירתו.
- (ב) החלטה לאסור נשיאת נשק בהפגנה תינתן כאשר ימצא לנכון לעשות זאת בהתחשב בממדי ההפגנה, מיקומה והתנהגות צפויה של הקהל.
- (ג) במקרה בו הוחלט על הטלת איסור כאמור, תתארגן היחידה הטריטוריאלית לאיסוף, אחסנה ושמירה על הנשק כמתחייב.

5. עקרונות הטיפול המשטירי

א. העיקרון המנחה הוא, כי השימוש בסמכויות לא יעלה על המידה הנדרשת באופן סביר להשגת המטרה של שמירה על הסדר הציבורי. השימוש בסמכויות יעשה באופן מדורג, בהתאמה לחומרת הפגיעה בסדר ובביטחון הציבור, תוך מזעור הפגיעה בזכות היסוד לחופש ביטוי ולהפגנה, ככל הניתן וזאת לאור העקרונות שפורטו בחלק הכללי לנוהל זה.

- (1) במקרים בהם נערכת אסיפה או תהלוכה בלתי חוקית (חריגה מתנאי רישיון או כלל ללא רישיון), אולם המפגינים אינם מסכנים את שלום הציבור או רכושו ואינם מהווים או גורמים הפרעה לשגרת החיים, לרבות תוך שימוש באמצעים המסכנים את התנועה יש להימנע מלהשתמש בכוח לפיזור ההפגנה. במקרה כזה המפגינים והמארגנים יטופלו חקירתי, דהיינו, תיעוד ופתיחת תיקים פליליים בהתאם לצורך.

(2) היזברות

(א) עם תחילת הטיפול המשטירי בהפגנה ולפני נקיטת פעולות הכרוכות בהפעלת סמכות, לרבות שימוש בכוח/אמצעים, יש לנסות לשכנע את המפגינים לקיים את הסדר הציבורי ולציית

90.221.111.001	-שמור-	הטיפול המשטרה בהפרות סדר	נהלי משטרת ישראל - נוהל מבצעי
----------------	--------	--------------------------	-------------------------------

להוראות המשטרה ע"י צינון. הדבר עשוי למתן את התנהגות המפגינים ולצמצם את פוטנציאל האלימות.

(ב) צינון ההתפרעות יעשה באמצעות פתיחת ציר הידברות בין כוח השיטור למתפרעים באמצעות איתור מנהיגיהם, העברת מסר שתכליתו הרתעה תוך עידוד להדברות וניהול מו"מ לשם הגעה להסכמות וקביעת גבולות לתגובה. כל זאת על מנת להשפיע על התפתחות האירוע והשליטה בו.

(ג) **הידברות ומו"מ מתמשך** – יש ליצור מצב בו יפתח ערוץ תקשורת שיתקיים בו דו שיח ראשוני בין הכוח למנהיגי ההמון. ערוץ זה יהפוך מאוחר יותר לערוץ משא ומתן בו כל צד יעלה את דרישותיו לאורך כל האירוע, על מנת להביא לשליטה ולהסכמה הדדית. כמן כן יאפשר ערוץ זה הזהרת המשתתפים והבהרה של כוונת הכוח.

(ד) יש לשמור על מספר עקרונות במהלך ההידברות:

(1) חוסר פניות – כולם שווים בפני החוק.

(2) זכות הציבור להפגין ולמחות תוך כיבוד הכללים ושמירת החוק.

(3) אמינות.

(4) מתינות בהידברות אך תקיפות בעניינים של אכיפת החוק.

(5) הימנעות מהגדרת "קוים אדומים".

(6) סיוע במידת האפשר בהבאת העניין (נשוא ההפגנה) למוסדות הרלבנטיים, תוך

שמירה על המסגרות המקובלות, המנהל התקין והשכל הישר.

(7) ההידברות תבוצע ע"י המפקד הבכיר בשטח.

6. סמכויות הכרוכות בשימוש בכוח

א. כאשר ניסיונות השכנוע באמצעות הידברות אינם מועילים, או כשלא ניתן להידבר עם המפגינים וההפגנה מלווה בהפרות סדר, או שעולה חשש ממשי להתרחשותן של הפרות סדר העלולות לסכן באופן חמור את שלום הציבור ובטחונו, נתונות בידי המשטרה סמכויות שונות למניעת הסיכון הצפוי, או להתמודדות עם הפגיעה בשלום הציבור, כפי שמפורט בנספח ב' בנוהל זה.

ב. סמכות פיזור התפרעות

(1) הסמכות לפיזור התפרעות קבועה בסעיפים 153-154 לחוק העונשין.

(2) הוראת התפזרות (תנאי מוקדם להפעלת הסמכות) - המפקד הבכיר בשטח יפנה למפגינים

באמצעות מערכת כריזה הולמת, יודיע להם על נוכחות ובציון שמו, דרגתו ותפקידו ויורה

להם להתפזר בשקט, תוך ציון העובדות הבאות:

(א) שהם מבצעים עבירה פלילית של התפרעות.

(ב) שהם יעצרו במידה ולא יחדלו לעבור על החוק.

(ג) שהמשטרה תשתמש בכוח הדרוש לפיזור ההתפרעות ולביצוע המעצרים.

(3) אם כעבור זמן סביר לאחר מתן ההוראה להתפזר או שמתן ההוראה נמנע בכוח

וההתפרעות ממשיכה, נתונות למשטרה סמכויות לפיזור המתפרעים או לתפיסתם.

90.221.111.001	-שמור-	הטיפול המשטירי בהפרות סדר	נהלי משטרת ישראל - נוהל מבצעי
----------------	--------	---------------------------	-------------------------------

4) סמכות שימוש בכוח לפיזור או לתפיסת המתפרעים

- א) אין להשתמש בכוח, אלא במידה הסבירה הנדרשת, תוך שמירה על עקרון המידתיות.
- ב) במידה ומדובר בהתנגדות פסיבית שאין עמה סיכון מידי לציבור, הטיפול המשטירי יתבסס על פינוי המפגינים ע"י כוח אדם מתאים, הרחקתם מהאזור ומעצר עפ"י הצורך, בלא שייעשה שימוש באמצעים.
- ג) במקרים בהם נדרש שימוש באמצעים, השימוש באמצעים יעשה מן האמצעי הקל לחמור, ולא יעלה על המידה הדרושה באופן סביר להחזרת הסדר הציבורי ובטחון הציבור על כנו. לא ייעשה שימוש באמצעי חמור מבלי שנעשה קודם לכן שימוש באמצעים קלים יותר, אלא אם בנסיבות חריגות קיימת סכנה אשר מחייבת את נקיטת האמצעי החמור יותר באופן מידי, מבלי להפעיל את האמצעים הקלים יותר.

ד) סמכות מעצר

עפ"י סעיף 19 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש), התשכ"ט 1969 נתונה לשוטרי סמכות שימוש בכוח לצורך ביצוע מעצר.

ה) סמכות עיכוב חשוד ועד סמכות מעצר

בהתאם להוראות הקבועות בחסד"פ – מעצרים, וכן סעיף 28 לפקודת התעבורה ולהוראות פקודת המטה הארצי 14.01.34.

7. עיכוב מעצר וחקירה בהפרות סדר:

א. מלל

- 1) מדיניות המעצרים, החקירה והתביעה בנוגע להפגנות המלוות בהפרות סדר ונהא כמפורט להלן ותוך חלוקה לשני מצבים עיקריים:
- א) הפרת סדר שבהווה/ עבר.
- ב) הפרת סדר עתידית.
- 2) הפרות סדר שבהווה/ בעבר
- א) העבירות, הקיימות באירועי הפרות סדר בהפגנות הן בד"כ עבירות עפ"י חוק העונשין ופקודת התעבורה, כמפורט בנספחים א' ו-ב' לנוהל זה.
- ב) ככלל, במקרים בהם מבוצעות עבירות דלעיל בנסיבות של הפרות סדר בהפגנה, יש לפתוח תיקי חקירה מסוג פ.א. ולעכב או לעצור ולשחרר בערובה (לרבות בתנאים), את החשודים, עפ"י הצורך.
- ג) בצד ההוראות דלעיל, הרי שהליכי החקירה והתביעה יישקלו ויינקטו בכל מקרה לגופו ובהתאם לנסיבותיו.
- ד) יש לתעד ולהנציח (כולל באמצעים טכנולוגיים) הן את מבצעי העבירות והן את פעולות השיטור (לרבות עלייה לניידת וכיו"ב), כדי להבטיח את איתור כל המעורבים בדבר.

3) הפרות סדר עתידיות:

(א) לשוטרי סמכות לנקוט בצעדי מניעה כלפי מי שקיים לגביו חשד שעומד לבצע הפרות סדר מכוח סמכות העיכוב בנוגע לעבירה עתידית וסמכות העיכוב והמעצר של "קשירת קשר".

(ב) סמכות העיכוב בנוגע לעבירה עתידית קבועה בסעיף 67 לחסד"פ (מעצרים) ומתייחסת אך ורק למצב בו לשוטר יסוד סביר לחשד כי אדם עומד לעבור עבירה העלולה לסכן את שלומו או ביטחונו של אדם, או את שלום הציבור או את ביטחון המדינה. את סמכות העיכוב עיכוב לתחנה יכול שיהיה רק במצב בו יש הסתברות גבוהה שהאדם עומד לעבור עבירה מסוג זה. סמכות העיכוב תופעל כמפורט בנספחים א ו-ב/ב' בנוהל זה.

(ג) קשירת קשר - קשירת קשר לפשע או לעוון או למעשים מהווה (לפי סעיפים 499 ו-500 לתוק העונשין) עבירה עצמאית מהעבירה, הגלומה בהפרת הסדר בהפגנה והיא למעשה מתממשת עוד בשלב התחברותם של אנשים לבצע הפרת סדר עתידית.

(ד) נוכח חשיבותה של זכות היסוד של חופש הביטוי וההפגנה, ניתן לנקוט בפעולות עיכוב ו/או חקירה כפעולות למניעת הפרות סדר בהפגנות רק בהתקיים תשתית עובדתית מבוססת, ובהתקיים נסיבות מתאימות.

ה) יש לתת את הדעת לדגשים הבאים:

(1) אין די בחשד בעלמא או בספקולציות לצורך שימוש בסמכות העיכוב. על החשד לכך שאדם עומד לעבור עבירה, להתבסס על נתונים עובדתיים מבוססים ממקורות שונים כגון מידע מודיעיני אמין מוצק, ניסיון העבר, סימנים חיצוניים בהתנהגות החשוד, אמרותיו, חפצים המעידים על כוונותיו וכיו"ב.

(2) לא כל חשש לפגיעה בשלום הציבור מצדיק את הפעלת הסמכות. צריך שיתקיים חשש לפגיעה של ממש לשלום הציבור. לא די באי נוחות לציבור.

(3) בדרגת סיכון ממשי לשלום הציבור יחשבו מעשים דוגמת אלה:

(א) מעשה אלימות.

(ב) חסימת גישה למוסדות שלטון או למוסדות חיוניים אחרים (בתי חולים, מתקנים לשירותי חירום והצלה וכו').

(ג) מניעת אפשרות הגעה של רכב בטחון או רכב הצלה.

(ד) שיבושי תנועה קשים בצירים חיוניים בצמתים ראשיים.

(4) מבחינת חומרת הפגיעה יש לקחת בחשבון גם את המשתתפים הבאים:

(א) מספר המשתתפים בהפגנה.

(ב) עיתוי הפעולה – בשעת לחץ, מועד רגיש במיוחד וכדומה.

(ג) תגובות הקהל - כך למשל, כאשר מתרחשת פעולת מחאה תוך נסיעה של מספר מכוניות מועט בציר תנועה צדדי, למשך זמן קצר יחסית, לא בשעת

90.221.111.001	-שמור-	הטיפול המשטירי בהפרות סדר	נהלי משטרת ישראל - נוהל מבצעי
----------------	--------	---------------------------	-------------------------------

לחץ ובעיתוי לא רגיל במיוחד, רמת הפגיעה הצפויה לשלום הציבור אינה מצדיקה עשיית שימוש בסמכות כסמכות מניעתית. לעומת זאת אם מדובר בפעולת מחאה המתרחשת תוך נסיעת כלי רכב רבים, המשבשת את התנועה על ציר חיוני במשך שעות, בשעות העומס, המפגינים אינם מציינים להוראות המשטרה להתפנות לדרכים חילופיות, או כשמדובר בתקופה רגישה, אזי יש הצדקה להפעלת הסמכות. בחינת הסתברותו של הסיכון תעשה על בסיס המידע הרלוונטי שנאסף והערכות מצב.

8. סמכויות מניעתיות-

כאן יוכנס פרק חדש בהמשך באחריות היועמ"ש

9. מרכיבי הערכת המצב להפס"ד

א. הערכות מצב תכלול את הנוגעים ממערכי האג"מ, את"ן ואח"מ.

(1) בנוהל סדור – בעמ"ט מסודרת של היחידה הנוגעת.

(2) בנוהל חפוז – בהתרחש משבר או טרום משבר.

(3) אירוע חריג ברמה ארצית – תתבצע הערכת המצב ברמה ארצית באג"מ מטא"ר, תוך

התייעצות עם יועמ"ש והפצת הנחיות ע"י מבי"צ.

ב. בהערכת מצב ברמות השונות תבחן רמת סיכון לשלום הציבור ולביטחון, הסדר הציבורי ומידת

ההסתברות כי הסיכון אכן יתממש, וזאת ע"פ המשתנים הבאים:

(1) המידע הקיים.

(2) זירה – נתוני השטח, לרבות צירי תנועה, צירים אלטרנטיביים וצירים חיוניים.

(3) מועד – רגישות מיוחדת על רקע אירועים צפויים באותו מועד, משך זמן עריכת ההפגנה

וכו'.

(4) אוכלוסיית המפגינים - מידת נחישות, רמת התארגנות, היקף הקהל הצפוי, אמצעים

שישמשו/ משמשים את המפגינים לרבות שילוט, מערכת כריזה, אמצעי אמל"ח, התנהגות

צפויה והשפעתה על הסביבה.

(5) רקע להפגנה – אידיאולוגי, כלכלי, חברתי, פוליטי כגורם העלול להביא לקהל עוין.

(6) בביצוע הערכת מצב יש להתחשב בדרכי פעולה אפשריות של הגורמים הבאים:

א) נשוא הפעולה לרבות קהל עוין למפגינים.

ב) כוחותינו.

(7) אישים מאובטחים – השתתפות אישים מאובטחים בהפגנה מתייבת היערכות ספציפית ע"פ נוהל

90.221.252.

הערה: קביעת רמת הפרות הסדר הצפויות או המתרחשות תיקבע בהתאם להערכת מצב.

90.221.111.001	-שמור-	הטיפול המשטרתי בהפרות סדר	נהלי משטרת ישראל - נוהל מבצעי
----------------	--------	---------------------------	-------------------------------

10. הפעלת מודיעין בהפס"ד

א. ~~הפעלת מודיעין~~

1. ~~הפעלת מודיעין~~

א. ~~הפעלת מודיעין~~

ב. ~~הפעלת מודיעין~~

ג. ~~הפעלת מודיעין~~

ד. ~~הפעלת מודיעין~~

ה. ~~הפעלת מודיעין~~

ו. ~~הפעלת מודיעין~~

ז. ~~הפעלת מודיעין~~

ח. ~~הפעלת מודיעין~~

2. ~~הפעלת מודיעין~~

א. ~~הפעלת מודיעין~~

ב. ~~הפעלת מודיעין~~

ג. ~~הפעלת מודיעין~~

3. ~~הפעלת מודיעין~~

א. ~~הפעלת מודיעין~~

ב. ~~הפעלת מודיעין~~

4. ~~הפעלת מודיעין~~

א. ~~הפעלת מודיעין~~

ב. ~~הפעלת מודיעין~~

ג. ~~הפעלת מודיעין~~

ד. ~~הפעלת מודיעין~~

5. ~~הפעלת מודיעין~~

א. ~~הפעלת מודיעין~~

~~הפעלת מודיעין~~

ב. ~~הפעלת מודיעין~~

~~הפעלת מודיעין~~

~~הפעלת מודיעין~~

ג. ~~הפעלת מודיעין~~

~~הפעלת מודיעין~~

~~הפעלת מודיעין~~

90.221.111.001	-שמור-	הטיפול המשטרה בהפרות סדר	נהלי משטרת ישראל - נוהל מבצעי
----------------	--------	--------------------------	-------------------------------

(6) [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

(ב) [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

(7) [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

11. המענה המבצעי להפרות סדר בתנועה:

א. כללי:

חלק מבתווי המחאה מתאפיינים בתנועה איטית של שיירת כלי רכב מסוגים שונים בצירים בין עירוניים ובין מחוזיים, שהמשתתפים בהם מפריס את הסדר הציבורי וגורמים לשיבושי תנועה חמורים.

ב. מענה לאירוע ברמה ארצית:

(1) כללי:

- א) במקרים בהם קיים חשש לשיבושי תנועה והפרות סדר בקנה מידה רחב, תתקיים הערכת מצב בראשות מפכ"ל ו/או ר' אג"מ ובהשתתפות את"ן, אמ"ן, אח"ק ויועמ"ש, לצורך גיבוש והפצת הנחיות להיערכות ברמה הארצית.
- ב) מברק היערכות ארצית – מברק היערכות ארצית יופץ ע"י אג"מ/מב"צ, בו יפורטו הנחיות למחוזות ולאת"ן וכן הנחיות מקצועיות של יועמ"ש ואח"מ עפ"י הצורך.

(2) תחומי אחריות

א) תחום עירוני

שיבושי תנועה והפרות סדר אחרות יטופלו ע"י יחידות המחוז, כולל הפנייה לצירים חלופיים.

ב) תחום בין עירוני

(1) שיבושי תנועה יטופלו ע"י יחידות את"ן, דרך הטיפול תכלול הפניה לצירים חלופיים, במידת הצורך.

(2) הפרות סדר אחרות – כגון ירידת נוסעים אל הכביש וחסמתו יטופלו ע"י יחידות המחוז.

90.221.111.001	-שמור-	הטיפול המשטירתי בהפרות סדר	נהלי משטרת ישראל - נוהל מבצעי
----------------	--------	----------------------------	-------------------------------

- (3) תיאום מבצעי – טרם תחילת האירוע ובמהלכו יבוצע תיאום מבצעי בין המחוזות ואת"ן, לצורך קביעת ההיערכות המבצעית הנדרשת, שליטה באירועים וטיפול בהפרות סדר ו/או שיבושי תנועה עד לסיום האירוע.
- (4) האחריות הכוללת לטיפול בתרחישי המרחב הבינעירוני – ק' אג"מ מחוזיים .

א) אירוע ברמה מחוזית:

(1) כללי

במקרים בהם האירוע מוגבל לתחום מחוז אחד ייעשה טרם תחילת האירוע ובמהלכו, תיאום מבצעי בין יחידות המחוז ואת"ן לצורך קביעת ההיערכות המבצעית הנדרשת לשליטה באירוע ולטיפול בשיבושי תנועה והפרות סדר.

(2) תחומי אחריות

(א) תחום עירוני

- שיבושי תנועה – ע"י יחידות תנועה מחוזיות.
- הפרות סדר אחרות – ע"י יחידות המחוז. (כגון ירידת נוסעים על הכביש, חסימתו וכיו"ב).

(ב) תחום בין עירוני

- שיבושי תנועה – ע"י יחידות את"ן.
- הפרות סדר אחרות – ע"י יחידות המחוז.

(3) פיקוח אווירי

(א) יוקצה מסוק לצורך פיקוח אווירי על האירוע בהתאם לדרישת המחוז הטריטוריאלי ואישור מב"צ/ מטא"ר כמפורט בנוהל 90.221.055 – "הפעלת כלי טיס".

- (ב) למסוק יצטרף סייר אוויר ממתנ"א או מהמחוז הנוגע, בהתאם לנוהל מב"צ.
- (ג) סייר אוויר יעביר דיווחים לאת"ן, למחוז הנוגע ולמרד"מ ארצי/ מטא"ר.

(4) היערכות בצירים חיוניים

(א) הגדרת ציר "כציר חיוני" הינה ביטוי למדיניות משטרתית, המחייבת את היחידות להיערכות מיוחדת על מנת שלא לאפשר שיבוש תנועה על צירים אלו.

(ב) היערכות המחוזות ואת"ן, צריכה להביא לידי ביטוי קביעה זו, כבר בהיערכות המקדימת, בהתאם למודיעין הרלוונטי.

(ג) קביעת צירים חיוניים תתבצע על פי החלוקה הבאה:

- בתחום העירוני – תעשה ע"י כל מחוז בתחום אחריותו הטריטוריאלית.
- בתחום הבין עירוני – תעשה ע"י קביעת את"ן בתיאום עם המחוז הטריטוריאלי.

(5) תנחיות ודגשים

90.221.111.001	-שמור-	הטיפול המשטרה בהפרות סדר	נהלי משטרת ישראל - נוהל מבצעי
----------------	--------	--------------------------	-------------------------------

(א) יש חשיבות רבה לעדכון הדדי בתחום המודיעין ותיאום ההיערכות המבצעית בין כל היחידות הנוגעות.

(ב) הטיפול במפרי הסדר, לרבות ניהול מו"מ עימם, צריך שיעשה במקום בטוח כגון ציר צדדי וזאת על מנת למנוע סכנה לחיי המפגינים, עוברי דרך ושוטרים ועל מנת למזער אפשרות לשיבושי תנועה.

(ג) ליווי השיירה – נועד בעיקר לשליטה ופיקוח על תנועת המפגינים.

(ד) לפיכך, כאשר ליווי נעשה ע"י ניידות המחוז, יש להקפיד על "העברת מקל" מסודרת וביצוע חבירה עם ניידות את"ן.

(ה) תיאום מודיעיני - ביצוע תיאום מודיעיני יעשה ע"י אמ"ן מוקד אמ"ן לכלל המחוזות הנוגעים, משל"ט את"ן, אג"מ/מ/יחידה אוורית ומרד"מ ארצי/מטא"ר.

12. מדרגי השימוש באמצעי ההפס"ד

א. השימוש באמצעים לטיפול בהפס"ד והסמכות המאשרת, יפורטו בטבלה הבאה:

מדרג הפס"ד	אמצעים	סמכות מאשרת
מדרג א' הפגנות שקטות	ללא שימוש באמצעים	
מדרג ב' הפרות סדר קלות	שימוש בכוח ללא אמצעים	מפקד האירוע.
מדרג ג' הפרות סדר קשות	1. מכת"ז (מים / צבע / בואש) 2. סוסים/פרשים. 3. רימון הלם. 4. צעקה.	מפקד מרחב או סגנו בהיעדרו. מפקד תחנה גדולה (במחוזות צפון וחוף). מ.מ משימתית או סגנו בהיעדרו בשטח שבגזרת אחריותם בעת הפעלה
מדרג ד' הפרות סדר קשות (כולל שימוש בנשק קר)	1. אלות. 2. גז מדמיע (גז נוזלי ממכת"ז). 3. כדור 40 מ"מ ספוג. 4. F.N 303. 5. מדוכה רב קנית venom 6. כדורי גומי 37 מ"מ.	מפקד מחוז או סגנו בהיעדרו מפכ"ל

היתר מיוחד לשימוש ברימון גז במדרג ג' – במקרה בו שוטר התחנה נקלע לאירוע בהגדרתו במדרג ג' ולא עומדים לרשותו האמצעים המופיעים במדרג ג' (למעט רימון הלם) יינתן אישור לשימוש ברימון גז בהטלה ידנית וזאת לאחר אישור לשימוש הניתן ע"פ הסמכות המאשרת המופיעה בטבלה לעיל במדרג ג'.

א. עקרונות השימוש באמצעים:

- (1) השימוש באמצעים נעשה לפי רמת החומרה של הפרת הסדר.
- (2) אין לעשות שימוש באמצעי חמור יותר לפני שנעשה שימוש באמצעים קלים ממנו, אלא בנסיבות חריגות בהן קיימת סכנה ממשית אשר מחייבת את נקיטת האמצעי החמור יותר באופן מיידי, מבלי להפעיל את האמצעים הקלים יותר, או שאמצעי שפגיעתו חמורה פחות אינו מתאים לאפיוני הפרת הסדר.

90.221.111.001	-שמור-	הטיפול המשטרה בהפרות סדר	נהל משטרת ישראל - נוהל מבצעי
----------------	--------	--------------------------	------------------------------

- 3) האמצעים שפורטו בכל רמה מוספרו לפי מדרגי חומרה, ההערות שפורטו בסעיף ב' לעיל מתייחסות גם לשימוש באמצעים בכל מדרג.
- 4) אין לעשות שימוש באמצעים בלא נקיטת אמצעי הזהירות המתחייבים למניעת סיכון מיותר.
- 5) הפעלת אמצעים במדרג הפס"ד רמה ג', ע"י מ.מ. משימתית/ סגנו מאושרת רק בהפעלת המפקדה בגזרת הפעלתה.
- 6) מפקד מחוז רשאי להאציל מסמכותו לאישור שימוש ברימוני הלם, גז מדמיע וכדור ספוג 40 מ"מ לרמת פיקוד נמוכה יותר.
- 7) יש לבחון את התאמת האמצעי למאפיינים הספציפיים של הפרת הסדר, בהתאם למפורט בהתייחסות הספציפית לכל אמצעי ואמצעי ותוך לקיחה בחשבון של רגישויות מיוחדות כגון, סוג הקהל המפגין (ילדים, זקנים וכו'). מיקום הפגנה (בית חולים, בית ספר, מקומות סגורים, בתי כנסת, כנסיות).
- 8) חלה חובה על אזהרת קהל המתפרעים במערכת כריזה מתאימה בדבר כוונת המשטרה להפעיל אמצעים לפיזור המתפרעים לפני שימוש באמצעי פיזור.
- 9) הפעלת האמצעים תיעשה על ידי מי שהוסמך לכך וזאת לאחר הכרת הנוהל הספציפי להפעלת האמצעי והכרת נוהל הפעלת אמצעים בהפס"ד 90.221.057.
- 10) כדור גומי – אין לעשות שימוש בכדורי הגומי השונים הקיימים במ"י מלבד כדור גומי 37 מ"מ וזאת רק באירועים חריגים ובאישור מפכ"ל. (בהתאם לנוהל 90.221.057)

ב. נוהל הדיווח בעת שימוש באמצעים :

- 1) כל מקרה של שימוש בכל אמצעי לפיזור התפרעות מחייב תיעוד ודיווח.
- 2) התיעוד יתבצע בכתב ע"י השוטר/ים שהשתמשו באמצעי הפיזור והמפקד שנתן את ההוראה.
- 3) מפקד היחידה שבה נעשה השימוש באמצעים יאשר בחתימתו על המסמך את נכונות הדיווח.
- 4) הדיווח יכלול את הנתונים הבאים :
 - א) מספר האירוע.
 - ב) מקום האירוע.
 - ג) תאריך ושעה.
 - ד) מהות האירוע.
 - ה) הערכת מספר המפגינים.
 - ו) האמצעים שהופעלו לפי סדר השימוש בפועל.
 - ז) הסיבה לשימוש באמצעים.

90.221.111.001	-שמור-	הטיפול המשטרה בהפרות סדר	נהלי משטרת ישראל - נוהל מבצעי
----------------	--------	--------------------------	-------------------------------

- ח) הסד"כ שהופעל.
- ט) קיום/אי קיום הוראות כריזה למתפרעים על שימוש באמצעים אלו.
- י) דיווח של נפגעים במידה והיו.
- יא) הגורם המאשר את השימוש באמצעים.
- יב) מפקד האירוע.
- 5) באחריות קציני אג"מ מחוזיים לוודא כי דו"ח התיעוד ישמר בתיק שיוגדר לכך של המחוז/מרחב/יחידה.
- 6) באירועים בהם נעשה שימוש בכדורי גומי 37 מ"מ יועבר העתק מדו"ח האירוע גם לאג"מ/מבי"צ.
- 7) לאחר כל שימוש בתחמושת אלפ"ה לסוגיה השונים, תדווח היחידה המשתמשת בטופס דו"ח צריכת תחמושת למח"א/ רמ"ד חימוש ולאג"מ / רמ"ד אמצעים .
- 8) בדו"ח הצריכה יש לפרט את סוגי התחמושת שבהן נעשה שימוש, הכמות, מסי הסדרה, תאריך ונסיבות האירוע בו נעשה שימוש עם חתימת מפקד היחידה וקצין אג"מ מחוזי המאשר את הדו"ח.

13. פיקוח ובקרה :

- א. באחריות מפקדים בכל הרמות ביצוע פיקוח ובקרה למילוי אחר ההנחיות וההוראות המפורטות בנוהל זה.
- ב. החוק מטיל חובת קבלת אישור מאת היועמ"ש לממשלה ככל שמדובר בעריכת תחקיר בנוגע לפעולות המשטרה לשמירת הסדר הציבורי, שנעשית במהלך הפרת סדר רחבת היקף ומתמשכת, היוצרת חשש ממשי לפגיעה בביטחון הציבור. אישור היוע" המשפטי לממשלה נדרש על עריכת תחקיר מיידי.
- ג. יש להקפיד הקפדה יתרה על הוראות שימוש והבטיחות באמצעים אלה.

14. הכשרות, אימונים ותרגילים :

- א. למחלקת חרום האחריות הכוללת לקביעת מדיניות ההכשרות והאימונים בתחום ההפס"ד בכלל יח' מ"י .
- ב. מגמת ההפס"ד בבה"ד מג"ב מהווה את הגוף המקצועי לביצוע הכשרות ההפס"ד בכלל בתי הספר המשטרתיים .
- ג. באחריות מחלקת חרום בתיאום מבי"צ וענף הדרכה מטה מג"ב לקבוע את שגרת אימונים לשמירה על כשירות יח' מ"י בגאנט שנתי .
- ד. כל יחידה במ"י תעבור הכשרה ואימון באמצעים הייחודיים המוקנים לה.
- ה. האימונים והכשרות יהיו בהתאם למאפייני רמת הפרות סדר.

90.221.111.001	-שמור-	הטיפול המשטרה בהפרות סדר	נהלי משטרת ישראל - נוהל מבצעי
----------------	--------	--------------------------	-------------------------------

- ו. יתקיים מעקב שוטף ורצוף אחר האימונים וההכשרות שמבוצעות ביחידות וברמות השונות ע"י מה"ד/ מחלקת חרום .
- ז. ייערכו תרגילים מערכתיים משולבים יחידה ומחוזות לבדיקת מוכנות היחידות.
- ח. יערכו תחקירים מבצעיים בסיום תרגילים ואירועי הפס"ד במהלכם ילמדו האירועים ויופקו לקחים ומסקנות שיועברו לאג"מ/מחלקת חרום ללימוד הנושא ולבדיקת הצורך בהפיכת הלקחים לנוהל.
- ט. על מנת להטמיע את עקרונות הטיפול המשטרה בהפגנות, מה"ד באמצעות בה"ד מג"ב, יעבדו ויכינו מערכי הדרכה במסגרות הקיימות לאימון, הכשרה והדרכת השוטרים בנושא הפס"ד .

15. באחריות ק' אג"מ מחוזיים – הכנת נגזרות מחוזיות ומרחביות ויחידתיות לנוהל זה , לוודא המצאות הנוהל בכלל הרמות שצויינו לעיל .

16. נספחים:

א. נספח א' – הטיפול בהפגנות – הוראות החוק.

ב. נספח ב' – ~~הטיפול בהפגנות – הוראות החוק.~~

90.221.111.001	שמור-	הטיפול המשטרה בהפלות סדר	נהלי משטרת ישראל - נוהל מבצעי
----------------	-------	--------------------------	-------------------------------

נספח א'

הוראות החוק

1 . פקודות משטרה - נ"ח, התשל"א - 1971

א. סעיפים 3 ו-5 מגדירים את תפקידי המשטרה.

ב. סעיפים 90 – 83 – מסדירים את סוגיית רישוי אסיפות ותהלוכות.

2 . חוק סדר הדין הפלילי - סמכויות אכיפה/מעצרים, התשנ"ו – 1996

א. סעיפים 67, 68, 72 – 74 - סמכויות עיכוב חשוד ועד.

ב. סימנים ד' ו-ו' - סמכויות מעצר ושחרור בערובה.

3 . חוק העונשין - תשל"ז – 1977

א. סעיפים 151 – 157 – עבירות התקהלות אסורה והתפרעות וטיפול המשטרה בפיזור התפרעות.

ב. סעיף 215 – מטרד לציבור.

ג. סעיף 216 – התנהגות פסולה במקום ציבורי.

ד. סעיף 332 – סיכון חיי אנשים במיד בנתיב תחבורה.

ה. סעיף 452 – הזיק בודון.

ו. סעיפים 500 – 499 – קשירת קשר לכיצוע עוון, פשעים ומעשים.

ז. תקנה 161 א' – הפצת מודעות.

ח. תקנה 162 – אחריות בעל רכב.

ט. תקנה 164 – הסעה בכוח הגוף.

4 . חוק הגנת הפרטיות - התשמ"א – 1981

סעיף 2 (1) - פגיעה בפרטיות.

5 . פקודת התעבורה נ"ח, תשכ"א – 1961

א. סעיף 10 – איסור לנהוג בלא רשיון נהיגה.

ב. סעיף 28 – סמכות לעצור נהגי רכב העוברים עבירות תנועה לפי סעיף זה בלי צו.

6 . תקנות תעבורה

א. תקנה 69 א' – ו' – חניה, עמידה ועצירה.

ב. תקנה 70 א' – סמכויות לשוטר לגבי הזזת רכבים וגרירתם.

ג. תקנה 71 – הפרעה לתנועה.

ד. תקנה 72 – מקומות אסורים בעצירה, בעמידה ובחניה.

90.221.111.001	שמו-ר-	הטיפול המשטרה בהפרות סדר	נהלי משטרת ישראל - נוהל מבצעי
----------------	--------	--------------------------	-------------------------------

- ה. תקנה 151 – שימוש בדרך שלא כדין.
- ו. תקנה 152 – הנחת דבר בדרך, סילוקו או סימונו.
- ז. תקנה 161 א' – הפצת מודעות.
- ח. תקנה 162 – אחריות בעל רכב.
- ט. תקנה 164 – הסעה בכוח הגוף.